

ється суб'єктом (носієм) цих прав, що включає в себе кілька можливостей особи, які передбачені законом та установчими документами.

Основною функцією самозахисту є в першу чергу захист корпоративних прав та інтересів від порушення – правоохоронна функція. Окремі способи самозахисту можуть виконувати і інші функції, похідні від основної. На наш погляд, доцільно виділити лише деякі, найбільш загальні з них. Так, наприклад, як: превентивну (попереджувальну); присічну (що полягає в припиненні порушення); функцію забезпечення належного виконання зобов'язань, забезпечення недоторканості права; гарантійну; відновну та ін.

Застосування самозахисту порівнюючи з іншими формами захисту, у більшості випадків є ефективним та дієвим, що може застосовуватися як до застосування юрисдикційного захисту, так і під час або після його вжиття. Способи захисту у зобов'язальних та речових відносин, не можуть бути застосовувані в разі самозахисту корпоративних прав та інтересів у зв'язку з правовим положенням їх носіїв та особливістю корпоративних відносин. Загальні межі реалізації права на самозахист корпоративних прав визначаються суб'єктним складом корпоративних відносин; правомірністю дій; виключними способами самозахисту, притаманними лише в разі порушення корпоративних прав та інтересів; функціональною спрямованістю.

Орлов В. В.

Криворізький факультет

Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат державного управління, доцент

Рябченко І. В.

Криворізький факультет

Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат державного управління, доцент

ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У ЦИФРОВІЙ СФЕРІ В УМОВАХ УКРАЇНИ

Початок третього тисячоліття засвідчив необхідність впровадження правових механізмів регламентації новітніх досягнень в усіх сферах людського життя. Актуальність даної проблеми зумовлена тим, що стрімкий розвиток досягнень у цифровій сфері випереджає процес розробки міжнародних і національних правових стандартів в даній сфері (Арданов О. Розвиток партнерства для подолання цифрового піратства у мережі Інтернет / О. Арданов // Інтелектуальна власність – № 8. – 2010. – С. 20-30).

Тому, аналіз нових міжнародних стандартів у галузі регулювання відносин інтелектуальної власності у цифровій сфері та виявлення мож-

ливостей впровадження їх у практику регулювання інституту інтелектуальної власності в Україні вбачається нами одним із першочергових завдань державної влади.

Остаточний варіант Пекінського договору з аудіовізуальних виконань (ПДАВ, Beijing Treaty on Audiovisual Performances) був схвалений 26 червня 2012 р. на дипломатичній конференції ВОІВ. Одна з основних цілей даного документу – забезпечити належний рівень правової охорони найбільш поширених об'єктів інтелектуальних прав в цифровій сфері. Він є першим договором, що регулює матеріальні норми права інтелектуальної власності.

Він безумовно в цілому здатен забезпечити охорону прав виконавців в цифровому середовищі та сприятиме захисту прав виконавців від несанкціонованого використання їх виконань. Важливо також, що він зміцнить хитке становище виконавців в аудіовізуальній індустрії, забезпечивши більш чіткі міжнародно-правові рамки для охорони їх прав.

Розглянувши положення цієї спеціальної (за змістом статті 20 Бернської конвенції) угоди, можемо дійти висновку про те, що вони можуть або надавати більший захист авторам, або містити положення, що не суперечать самій Конвенції. Це означає, що такі міжнародні угоди, на жаль, обмежені в можливості вносити еволюційні зміни в традиційну модель регулювання прав інтелектуальної власності. Їх статус багато в чому зумовлює їх зміст, а тому прихильність до договорів існуючої правової концепції веде лише до перенесення на цифрову сферу всіх недоліків сфери традиційної, і не відповідає новим потребам.

На нашу думку, в момент своєї появи цей та інші міжнародні договори у цифровій сфері вже ставали застарілими, і проблема полягає не в тонкощах імплементації цих міжнародних угод, а в недоліках або, точніше, недостатній прогресивності правової концепції, покладеної в їхню основу.

Те ж саме стосується і нового договору про аудіовізуальні виконання. Дійсно, в тих країнах, насамперед європейських, де право містить особливу категорію суміжних прав – права виконавців – вона, як правило, вже поширюється на акторів, музикантів й інших осіб. У ряді інших країн, які переважно знаходяться у південній півкулі, де такого виду прав ще не передбачено, не завжди є економічні, соціальні та технологічні можливості забезпечення нових прав виконавців, особливо зарубіжних. У США, наприклад, де законодавство не містить такої категорії прав, як «права виконавців», ПДАІ створює ряд інших складнощів. На даний час в законодавство імплементовані норми, що регулюють права окремих видів виконавців, при цьому система їхніх прав достатньо збалансована, і в тій чи іншій мірі відповідає інтересам як самих виконавців, так і зацікавлених користувачів.

Проаналізувавши норми ПДАВ, з прикрістю можна зауважити, що він роблячи крок у напрямку регулювання нових відносин у цифровій

сфері, використовує застаріваючу, суперечливу концепцію, а також залишає майже непоміченими права користувачів.

Вважаємо, що для справедливого та рівного врегулювання інтересів правовласників і користувачів, слід скористатися досвідом Великобританії, де у порівнянні з іншими країнами спостерігається невеликий рівень порушення прав у сфері інтелектуальної власності. Необхідно застосовувати та розвивати концепції «добросовісного використання» (fair use) які при зростаючій творчій активності користувачів у цифровій сфері більшою мірою відповідають потребі знаходження розумного балансу інтересів правовласників і користувачів. Цей правовий механізм цілком придатний для того, щоб закріпитися в законодавстві інших країн, у тому числі й Україні.

Суттєву користь принесе, на нашу думку, впровадження «розширеного колективного ліцензування», коли організації з колективного управління правами мають повноваження представляти інтереси і тих авторів, які не укладали з ними відповідних угод. Схожий порядок ліцензування ще з 60-х років минулого століття застосовується в скандинавських країнах і вже довів свою ефективність.

Щодо можливості впровадження міжнародно-правових стандартів цифрової сфери в національну правову систему, то слід відзначити, що вітчизняне законодавство у сфері інтелектуальної власності має одну характерну рису – суперечливість. Насамперед це стосується наявності Цивільного кодексу України та низки спеціальних законів, що регулюють сферу інтелектуальної власності, які й досі неузгодженні між собою. А тому впровадження змін на основі визначених міжнародно-правових стандартів несе в собі певні диспропорції для . Вважаємо, що необхідно впроваджувати у вітчизняну правову практику такий стандарт інтелектуальної власності у цифровій сфері, який би міг спираючись на положення концепції добросовісного користування, задовольнити інтереси і власників, і користувачів. Перспективою ж розвитку цієї сфери правового регулювання має стати подальша систематизація усіх норм з урахуванням міжнародних стандартів, перевірених досвідом зарубіжних країн.

Эннан Р. Е.

*Национальный университет «Одесская юридическая академия»,
доцент кафедры права интеллектуальной собственности и корпоративного
права, кандидат юридических наук, доцент*

ФОРМИРОВАНИЕ МЕЖДУНАРОДНОГО ИНФОРМАЦИОННОГО ПРАВА

Информационная сфера – это система общественных информационных отношений, осуществляемых субъектами права посредством использования существующей на национальном и глобальном уровнях